

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет германської філології і перекладу
Кафедра англійської філології і філософії мови

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Загальне мовознавство"

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
освітньо-професійна програма	Німецька мова і література, друга іноземна мова, переклад
статус дисципліни	нормативна

Форма здобуття освіти **денна**
Навчальний рік **2022 / 2023**
Семестр **VIII**
Кількість кредитів ЄКТС **3**
Мова навчання **українська**
Форма підсумкового контролю **залік**

Розробник: Терехова Д.І., кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри англійської філології і філософії мови.

Рецензенти:

Кравченко Наталя Кимівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології і філософії мови Київського національного лінгвістичного університету.

Гамзюк Микола Васильович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології Київського національного лінгвістичного університету.

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Гнесділова Я.В.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Голова вченої ради факультету

Мойсеєнко І. П.

1. Мета вивчення навчальної дисципліни: узагальнити, розширити і поглибити знання з теорії й методології мовознавства майбутніх філологів, ознайомити з основними напрямами, ідеями та проблемами сучасного мовознавства, навчити застосовувати методи наукового дослідження мови, поглибити науково-теоретичний і професійний рівень, сформуванати теоретико-методологічну базу для написання дипломних робіт.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС;

90 год., зокрема:

лекції – 14 год.

практичні заняття – 16 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. Знати: основні поняття та терміни мовознавства; розділи й напрями мовознавства; природу і сутність мови, її функції; структуру мови; проблеми взаємозв'язку мови і мовлення, мови і мислення, мови і суспільства, походження й розвитку мов, їх класифікації; основні методи дослідження мови.

3.2. Вміти: доречно використовувати лінгвістичну термінологію; характеризувати структуру сучасного мовознавства; розкривати сутність основних лінгвістичних проблем: взаємозв'язок мови і мислення, мови і суспільства, визначати її функції, походження мови та основні чинники її розвитку, будову мови, її структурно-функціональні рівні, одиниці мови, ознаки, критерії, принципи їх класифікації, відношення між мовними одиницями, типи мов за різними класифікаціями; характеризувати головні лінгвістичні методи й методики.

3.3. Володіти базовою термінологією; елементарними навичками синтезу, аналізу і пошуку необхідного теоретичного матеріалу у друкованих й електронних джерелах та постановки і вирішення наукової проблеми в галузі мовознавства; основами лінгвістичного аналізу.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Курс "Загальне мовознавство" передбачає узагальнення знань студентів з теоретичних і практичних дисциплін, які вивчалися на попередніх курсах, розширення і поглиблення знання з теорії й методології мовознавства, ознайомлення з основними напрямами, ідеями, проблемами сучасного мовознавства, навчання методів наукового дослідження мови, тобто поглиблення науково-теоретичного та професійного рівня філолога, перекладача з метою сформування теоретико-методологічної бази для написання курсових і дипломних робіт.

Предметом мовознавства є мова як універсальний засіб людського спілкування в усіх її формах, взаємодії з суспільством, культурою, етносом, свідомістю, психікою людини тощо.

Основні завдання курсу:

- *знати* місце та роль мовознавства в колі гуманітарних і природничих дисциплін, його структуру, сучасні напрями, проблематику, принципи, основні наукові школи та їх представників, лінгвометодологію тощо;
- *вміти* розкрити природу й сутність мови, її знаковий характер; висвітлити особливості еволюційного розвитку мови, аспекти її вивчення; охарактеризувати етапи розвитку мовознавства, головні наукові парадигми відповідно до поглядів різних лінгвістів; розкрити особливості структури мовознавства, міждисциплінарні зв'язки, охарактеризувати його напрями, проблеми, методи;
- *володіти* лінгвістичною термінологією, теорією сучасного мовознавства та навичками застосування традиційних і новітніх методів дослідження мови.

Зміст курсу розкривається у двох модулях:

- змістовний модуль 1 "**Теорія мовознавства**" знайомить студентів зі структурою, етапами розвитку, проблематикою, напрями сучасної лінгвістики, формує теоретико-філософське бачення природи, розвитку і функціонування мови як універсальної здатності людини;
- змістовний модуль 2 "**Методологія мовознавства**" формує уявлення про методологію наукового дослідження, методи та методики вивчення мови відповідно до напрямів мовознавства.

5. Завдання (навчальні цілі):

Завдання, які вирішуються у процесі навчання дисципліни "Вступ до мовознавства", пов'язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 8	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 9	Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК 14	Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
ЗК 15	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК)	
ФК 1	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК 2	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК 3	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
ФК 4	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ФК 5	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 6	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
ФК 7	Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).
ФК 8	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК 9	Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ФК 10	Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних жанрів і стилів.
ФК 11	Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.
ФК 12	Здатність до організації ділової комунікації.
ФК 13	Здатність визначати особливості творчого процесу і враховувати їх у своїй діяльності, виявляти творчу ініціативу і прагнути до підвищення своєї майстерності та дотримуватися правил академічної доброчесності у професійній діяльності.
ФК 14	Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто декларативними знаннями про світ, обізнаність із конкретними темами, енциклопедичними знаннями та знаннями культурних традицій країн, мова яких вивчається для забезпечення адекватного перекладу.
ФК 15	Володіння знаннями про фізіологічні та психічні можливості організму під

	час навчання, розуміння закономірностей психічного функціонування людини та міжособистісної комунікації, вміння вирішувати проблеми з опорою на розуміння психологічних закономірностей.
ФК 16	Володіння знаннями в галузі загальної педагогіки для організації виховної діяльності у закладах загальної середньої освіти.
ФК 17	Володіння знаннями у галузі методики викладання німецької мови, в тому числі новітніми технологіями та інноваційними методами навчання німецької мови для проектування власної професійно-методичної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання (РН)		
1. ЗНАТИ			
1.1	лінгвометодологію мовознавства, структуру сучасної лінгвістики, напрями (етнолінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика та ін., їх представників, школи, принципи й методи дослідження)	лекція / практичне заняття	тест / усне повідомлення / МКР
1.2	проблеми мовознавства та шляхи їх вирішення (знакова природа мови; системно-структурна організація; взаємозв'язок мови і мовлення, мови і мислення)	лекція / практичне заняття	тест / усне повідомлення / МКР
1.3	проблему взаємодії мови і суспільства, форми мови на різних етапах суспільно-історичного розвитку, її функції, засади мовної політики, мовної ситуації	лекція / практичне заняття	тест / усне повідомлення / МКР
1.4	співвідношення понять "методологія", "метод", "методика"; загальнонаукові, спеціальні лінгвістичні (традиційні та сучасні) методи дослідження, методики, прийоми, види аналізу мови	лекція / практичне заняття	тест / усне повідомлення / МКР
2. УМІТИ			
2.1	характеризувати історичний шлях розвитку лінгвістичної думки у світовому контексті; зміну парадигм, їх класифікацію	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / МКР
2.2	репрезентувати структуру мовознавства, основні напрями сучасної лінгвістики (етнолінгвістику, психолінгвістику, соціолінгвістику, когнітивну лінгвістику, комунікативну лінгвістику), їх	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація

	представників, теорії, школи		/ МКР
2.3	характеризувати мову як складне системне утворення, її основні та проміжні рівні, види відношень між мовними одиницями (синтагматичні, парадигматичні, ієрархічні)	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація / МКР
2.4	репрезентувати різні класифікації знаків, пояснити специфіку унілатеральної й білатеральної теорій мовного знака, характеризувати особливості мови у зіставленні з іншими семіотичними системами	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація / МКР
2.5	пояснити взаємозв'язок мови і мовлення, структуру мовленнєвої діяльності; мови і мислення	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація / МКР
2.6	розкривати проблему взаємодії мови й суспільства, визначати функції за класифікаціями мовознавців; характеризувати різні форми мови, а також мовну політику та мовну ситуацію в різних країнах	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація / МКР
2.7	адекватно використовувати сучасну метамову лінгвістики, методи та методика дослідження мовних явищ	практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення / презентація / МКР
3. КОМУНІКАЦІЯ			
3.1.	застосовувати ефективні методи адаптації навчального процесу для включення українського освітянського простору до європейського та світового	лекція / практичне заняття / самостійна робота	тест / усне повідомлення
3.2.	здатність до адаптації та дії в заданій комунікативній ситуації	лекція / практичне заняття / сам. робота	тест / усне повідомлення
4. АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ			
4.1	здатність здійснювати дослідницьку діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності, обирати спеціалізацію, планувати, завершувати роботу у визначені терміни	лекція / практичне заняття / сам. робота	тест / усне повідомлення
4.2	застосовувати одержані знання при вирішенні професійних задач, у міжособистісній та міжкультурній комунікації	лекція / практичне заняття / сам. робота	тест / усне повідомлення

7.1 Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання															
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікативні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.		+	+	+	+	+	+	+	+	+					
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.				+	+	+							+	+	+	+
ПРН 20. Доступно й аргументовано пояснювати сутність філологічних питань як фахівцям, так і широкому загалу, вміти висловити власну позицію щодо них; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та іноземними мовами.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
ПРН 21. Демонструвати належний рівень володіння сучасною німецькою та англійською мовами з дотриманням орфоепічних, орфографічних, граматичних, лексичних, стилістичних норм для реалізації письмової та усної комунікації з представниками інших культур.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7.2 Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Загальне мовознавство

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Інтерактивні методи.	Розробка проєктів, виконання індивідуальних самостійних завдань.
ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Проблемні методи,	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.

	інтерактивні методи	
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікативні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – індивідуальні завдання.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання.
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Опитування, перевірка програмами антиплагиату.
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Методи навчання:</i> – групова дискусія.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.
ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – індивідуальні завдання.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання.
ПРН 20. Доступно й аргументовано пояснювати сутність філологічних питань як фахівцям, так і широкому загалу, вміти висловити власну позицію щодо них; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та іноземними мовами.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.
ПРН 21. Демонструвати належний рівень володіння сучасною німецькою та англійською мовами з дотриманням орфоепічних,	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – індивідуальні завдання.	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.

орфографічних, граматичних, лексичних, стилістичних норм для реалізації письмової та усної комунікації з представниками інших культур.		
--	--	--

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Система контролю й оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу "Загальне мовознавство" передбачає декілька видів контролю.

Поточний контроль знань здійснюється як усно, так і письмово під час лекційних і практичних занять; передбачає проведення співбесід зі студентами, усного вибіркового опитування, письмовий експрес-контроль, підготовку фіксованих доповідей з проблемних питань, індивідуальну роботу студента (робота з картками, презентації у Power Point, реферати), самостійну роботу студента (розробка схем, робота зі словниками, укладання міні-словників за обраною тематикою), тестування.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – “відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються “0”.

Рубіжний контроль включає як усні, так і письмові форми. До усних належать: опитування, виступи з доповідями та рефератами, до письмових форм: міні-тести.

Підсумковий контроль написання МКР наприкінці семестру, складання заліку.

Рівень засвоєння навчального матеріалу дисципліни визначають за допомогою рейтингової системи оцінювання. Підсумкову оцінку якості засвоєння навчальної програми визначають за результатами заліку.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Наприкінці вивчення навчального матеріалу модулів напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10¹.

Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Система рейтингових балів з дисципліни “Загальне мовознавство” складається із балів за аудиторну і самостійну роботу студента та модульну контрольну роботу. Аудиторна

і самостійна робота студента та модульна контрольна робота оцінюються в національній 4-бальній шкалі – “5”, “4”, “3”, “2”. Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються “0”.

8.1 форми та критерії оцінювання:

- семестрове оцінювання:

Протягом семестру оцінюється: аудиторна робота студента, самостійна робота студента. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – “відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються “0”.

Наприкінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє загальну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятій частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

- підсумкове оцінювання

МКР, залік

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять, самостійної роботи та індивідуальної роботи студента передбачено проведення модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота оцінюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

“відмінно”	– 50 балів;
“добре”	– 40 балів;
“задовільно”	– 30 балів;
“незадовільно”	– 20 балів;
Неявка на МКР	– 0 балів.

Загальна оцінка за МКР є середнім арифметичним оцінок, одержаних за виконання трьох завдань:

критерії оцінювання тестового завдання:

- оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань (20 питань);
- оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань (15 – 19 питань);
- оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше, ніж 50% запропонованих завдань (10 – 14 питань);
- оцінка „незадовільно” ставиться, якщо завдання виконано менше, ніж на 50 % (9 – 0 питань).

критерії оцінювання II, III завдань:

- оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання завдання;
- оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % завдання або при наявності 1-2 помилок;

в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше, ніж 50% запропонованих завдань або при наявності 3-4 помилок;

г) оцінка „незадовільно” ставиться, якщо завдання виконано менше, ніж на 50 % або при наявності 5 й більше помилок.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР.

Залік

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **Е** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.2 Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

1-16 тижні навчання – поточне та рубіжне оцінювання (в усній та письмовій формі),

17-й тиждень навчання – підсумковий контроль (МКР, обчислення семестрового рейтингу).

Загальні критерії оцінювання на заліку

Критерії оцінювання	зараховано	не зараховано
відповідність змісту	відповідь цілком або більшою мірою відповідає змісту питання	відповідь частково відповідає або не відповідає змісту питання; зміст розкрито фрагментарно або не розкрито
повнота і ґрунтовність викладу	питання розкрито у повному обсязі, ґрунтовно; припускаються незначні помилки та незначні неточності	зміст питання не розкрито або зроблено суттєві помилки
коректність	висвітлення теоретичних положень, виконання	висвітлення теоретичних положень, виконання

	практичних завдань, вживання термінів здійснено коректно	практичних завдань, вживання термінів здійснено некоректно, внаслідок чого значно порушено логічність викладу, послідовність, достовірність
--	--	---

8.3 Шкала відповідності оцінок

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

60-100 балів	зараховано
0-59 балів	не зараховано

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
лекції	практичні заняття		самостійна робота		
Модуль 1					
Теорія мовознавства					
1.	Тема 1. Мовознавство як наука і навчальна дисципліна. Історіографія лінгвістики. Лінгвометодологія. Характеристика наукових парадигм.	12	2	2	8
2.	Тема 2. Знакова природа мови. Семіотика і лінгвосеміотика. Типологія, структура, своєрідність знаків. Моделі семіозису.	12	2	2	8
3.	Тема 3. Мова, мислення, свідомість. Менталінгвістика, її напрями. Психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика: проблеми, школи, представники.	11	2	1	8
4.	Тема 4. Структура мови. Характеристика мовних рівнів, одиниць, відношень.	11	2	1	8
5.	Тема 5. Мова і суспільство. Етнолінгвістика та лінгвокультурологія. Етнічна та культурна ідентичність. Соціолінгвістика. Інтерлінгвістика	14	2	4	8
6.	Тема 6. Мова та історія. Причини й темпи мовних змін. Мовні контакти.	14	2	2	10
Разом годин за модулем 1		74	12	12	50
Модуль 2					
Методологія мовознавства					
7	Тема 1. Методи дослідження мови (традиційні й сучасні)	16	2	4	10
Разом годин за модулем 2		16	2	4	10

10. Рекомендовані джерела**Основна література**

1. Ковалик І. І., Самійленко С. П. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки: [підручник] / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. – К. : Вища шк., 1985. – 214 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : [підручник] / Михайло Петрович Кочерган. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Академія, 2006. – 464 с.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
4. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : [підручник] / Станіслав Володимирович Семчинський. – К. : Вища шк., 1988. – 322 с.

Додаткова література**Підручники**

1. Зеленько А. С. Загальне мовознавство : [навч. посібн.] / Анатолій Степанович Зеленько. – [2-ге вид., стер.]. – К. : Знання, 2011. – 380 с.
2. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства : [навч. посібн. у 2 ч.] / Г. С. Кириченко, С. В. Кириченко, А. П. Супрун ; за ред. А. П. Супрун. – К. : Ін Юре, 2008. – Ч. 1 – 168 с. ; – Ч. 2. – 224 с.
3. Ковалик І. І. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки : [навч. посібн.] / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. – К. : Вища школа, 1985. – 216 с.
4. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота : [навч. посібн.] / Людмила Вікторівна Супрун. – К. : Знання, 2012. – 335 с.
5. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень / Г. М. Удовиченко. – К. : Вища школа, 1980. – 215 с.

Довідкова література

1. Бацевич Ф. С. (2007) Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – Київ: Довіра, 2007.
2. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища шк., 1985. – 360 с.
3. Левицький Ю. М. Мови світу: енциклопедичний довідник / Ю. М. Левицький. – Львів : Вид-во Отців Василіян "Місіонер", 1998. – 112 с.
5. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики / А. П. Мартинюк. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 196 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
7. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – П. : Довкілля-К, 2011. – 844 с.
8. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / [відп. ред. С. Я. Єрмоленко]. – К. : Либідь, 2001. – 223 с.
9. Українська мова : енциклопедія / [відп. ред. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк]. – К. : Українська енциклопедія, 2004. – 824 с.
10. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language / D. Crystal. – Cambridge : Cambridge University Press, 1992.

11. Crystal D. A. Dictionary of Linguistics and Phonetics / D. A. Crystal. – Oxford : Blackwell, 1998.
12. Encyclopedia of Cognitive Science : In 4 volumes. – Chichester, 2005.
13. Kleines Wörterbuch Sprachwissenschaftlicher Termini. – Leipzig, VEB, 1975.

Додаткова література

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ / Б. М. Ажнюк. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. – 420 с.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів : Вид. центр Львівськ. нац. ун-ту, 2003. – 247 с.
3. Белей Л. Л. Українська мова на початку ХХІ ст.: параметризація соціально-лінгвістичних змін / Л.Л. Белей. – Київ : Люта справа, 2019. – 208 с.
4. Білецький А. О. Коріння нашої мови / Андрій Олександрович Білецький // Вітчизна. – 1992. – № 4. – С. 143–147.
5. Булаховський Л. А. Нариси з загального мовознавства. Серія друга / Леонід Арсенєвич Булаховський // Вибрані твори : в 5 т. – 1975. – Т. 1. – С. 166–237.
6. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с.
9. Голубовська І. О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Голубовська, І. Р. Корольов ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Київський університет, 2011. – 223 с.
10. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / К. Городенська. – Київ: Компанія «Медіа Майстер», 2019. – 208 с.
11. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси / Віктор Володимирович Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.
12. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: підручник / Євгенія Анатоліївна Карпіловська. – Донецьк: ТОВ «ЮгоВосток, Лтд», 2006. – 188 с.
13. Компанцева Л. Ф. Інтернет-лінгвістика: підручник / Лариса Феліксівна Компанцева. – Луганськ : Янтар, 2012. – 300 с.
14. Концепти і концептосистеми: динамічні виміри [Текст]: колект. монографія / [І. О. Голубовська та ін. ; за ред. І. О. Голубовської, Л. В. Клименко]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Логос, 2017. – 177 с.
15. Кочерган М. П. Мова як символ соціальної солідарності // Мовознавство. – 2003. – № 1. – С. 3–10.
16. Кравченко Н. К. Практическая дискурсология: школы, методы, методики современного дискурс-анализа / Наталия Кимовна Кравченко. – Луцк: Волиньполіграф, 2012. – 251 с.
17. Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах: закордонний досвід та його придатність для України / В. Кулик. – Київ : Дух і Літера, 2021. 312 с.
18. Мови європейського культурного ареалу : розвиток и взаємодія / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Відп. ред. О. І. Чередниченко. – К., 1995.
19. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
20. Радзівська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту: Текст – соціум – культура – мовна особистість / Т.В. Радзівська. – К., 2010. – 491 с.
21. Русанівський В. М. Прогностичні функції соціолінгвістики / В. М. Русанівський // Мовознавство.– 1989.– № 1.– С. 3–10.
22. Слухай Н. В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. – К., 2011. – 367 с.

23. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр; [пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. – К.: Основи, 1998.
24. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови / Леся Олексіївна Ставицька. – К.: Критика, 2005. – 464 с.
25. Тараненко О. О. Державна мовна політика і контроль за станом літературної мови: досвід постсоціалістичних країн // Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. – 2019. – С. 50–96.
26. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух / О. О. Тараненко. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. – 112 с.
27. Тараненко О. О. Мова як дзеркало етнічної ментальності: так і ні (кілька мовних явищ) // Мовознавство. – 2021. – №6. – С. 3–23.
28. Ammon U. et al. (eds.): Sociolinguistics / Soziolinguistik. An International Handbook of the Science of Language and Society / Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft. 3 vol.; 2nd compl. rev. and extend. ed. New York 2005.– P. 73–80.
29. Apeltauer E. Bilingualismus – Mehrsprachigkeit // Deutsch als Fremdsprache, hg. v. Gert Henrici u.a. Berlin, 2001. – № 3. – S. 45-48.
30. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft / Hadumond Bußmann. – Bibliographisches Institut. Mannheim/Wien/Zürich. – Kröner Auflage: 3. aktualisierte und erweiterte Auflage. – 2002. – 783 S.
31. Busse D., Hermanns E., Teubert W. Begriffsgeschichte und Diskursgeschichte / Dietrich Busse, Ernst Hermanns, Wolfgang Teubert. – Tübingen: Westdeutscher Verlag, 1994. – 342 S.
32. Baylon C. 1991 – Sociolinguistique: Société, langue et discours / C. Baylon – P.: Nathan, 1991. – 304 p.
33. Chomsky N. New Horizons in the Study of Language and Mind. Cambridge University Press. – 2000. – 252 p.
https://assets.cambridge.org/97805216/51479/frontmatter/9780521651479_frontmatter.pdf
34. Chomsky N. Language and Mind. Cambridge University Press. - 2006, 2012. - 210 p.
35. <https://www.cambridge.org/core/books/abs/language-and-mind/contents/75E3A9CA0057886DA5023514A68808D5>
36. Chomsky N., Miller G. A. Finitary Models of Language User // Handbook of Mathematical Psychology. V. 2. NY, 1963. – P. 2–419.
37. Deleuze G. Woran erkennt man den Strukturalismus? / Gilles Deleuze. – Berlin: Merve Verlag, 1992. – 300 S.
38. Dittmar N. Soziolinguistik. Exemplarische und kritische Darstellung ihren Theorie, Empirie und Anwendung. Mit kommentierter Bibliographie. Frankfurt am Mein 1973. – 407 S.
39. Fodor J.A., Bever Th.G., Garrett M.G. 1974 – The psychology of language: An introduction to psycholinguistics and generative grammar. – N.Y. etc.: McGraw-Hill, 1974. – XIX, 537 p.
40. Garman, M. Psycholinguistics. Cambridge University Press, 1991. – 512 p.
41. Labov W. The social stratification of English in New York City. Washington, 1966.
42. Language, Gender and Society / Barry Thorne, Cheris Kramarae, and Nancy Henley, eds. Rowley, Mass.: Newbury House, 1983. – P. 352.
43. Osgood C. E., et al. The Measurement of Meaning. University of Illinois Press, Urbana. 1957.
44. Shumarova N. Podstawy socjolingwistyki, Tyczyn, 2004. – 80 с.

11. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Назва	Посилання
Мовознавство / науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства імені О. О. Потебні	http://www.movoznavstvo.org.ua https://movoznavstvo.org.ua/arkhiv-zhurnalu.html

Словники України on-line // Український лінгвістичний портал	http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
Electronic Glossary of Linguistic Terms	http://www.sil.org/mexico/ling/glosario/E005ai-Glossary.htm
Linguistics Dictionary – Lexicon Online	https://www.ats-group.net/dictionaries/dictionary-glossary-linguistics.html
The Concise Oxford Dictionary of Linguistics (3ed)	https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199675128.001.0001/acref-9780199675128
Список лінгвістів	https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_linguists